

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням вченої ради Університету
Протокол № 6 від 21.01.2026 р.

ВВЕДЕНО У ДІЮ

Наказ № 38 від 22.01.2026 р.

В. о. ректора

Олексій ЛИТВИНОВ

ПОЛОЖЕННЯ
про науково-педагогічну практику здобувачів
вищої освіти ступеня доктора філософії (аспірантів)

СУЯ ХАІ-ВАІД- П/002:2026

Дата введення «22» січня 2026 р.

Редакція № 4

Харків 2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ про науково-педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (аспірантів)	СУЯ ХАІ-ВАІД- П/001:2026 Дата: 22.01.2026 Редакція 1.0 Стор. 2 Всього сторінок 11
---	--	---

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про науково-педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (аспірантів) (далі Положення) Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут» (далі Університет) регламентує порядок і форми проходження науково-педагогічної практики українськими здобувачами вищої освіти та здобувачами з числа іноземних громадян та осіб без громадянства.

1.2. Науково-педагогічна практика в системі вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні є компонентом професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності та видом практичної діяльності здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії щодо здійснення навчально-виховного процесу у вищій школі, включаючи викладання спеціальних дисциплін, організацію навчальної діяльності, науково-методичну роботу, набуття вмінь і навичок практичної викладацької діяльності.

1.3. Це Положення розроблене у відповідності до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів від 23.03.2016 р. № 261 зі змінами, відповідно до якого науково-педагогічна практика є одним із компонентів програми підготовки науково-педагогічних та наукових кадрів вищої кваліфікації.

1.4. Організатором науково-педагогічної практики є кафедра, за якою закріплений здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії.

1.5. Мета, завдання, зміст, форми та методи контролю та оцінювання результатів науково-педагогічної практики з урахуванням специфіки спеціальності та освітньо-наукової програми конкретизовано в програмах практик.

1.6. Зміни та доповнення до цього Положення узгоджуються з проректором з наукової роботи і вводяться в дію наказом ректора Університету.

2. ЗАВДАННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

2.1. У процесі проходження науково-педагогічної практики здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії мають оволодіти основами науково-методичної та навчально-методичної роботи: навичками структурування та психологічно грамотного перетворення наукових знань в навчальний матеріал, систематизації навчальних та виховних задач, вправ, тестів з різних тем, усного та письмового викладу предметного матеріалу, різноманітними освітніми технологіями.

2.2. У процесі практичної діяльності, ведення навчальних занять у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії повинні бути сформовані

Розроблено: Ганна ЗАДНСПРОВСЬКА	Перевірено: Світлана ДОМБРОВСЬКА	Дійсне з: 22.01.2026
------------------------------------	-------------------------------------	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ про науково-педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (аспірантів)	СУЯ ХАІ-ВАІД- П/001:2026 Дата: 22.01.2026 Редакція 1.0 Стор. 3 Всього сторінок 11
---	---	---

вміння визначення навчально-виховної мети, вибору типу, виду занять, використання різних форм організації навчальної діяльності здобувачів освіти (діагностики, контролю та оцінки ефективності навчальної діяльності).

2.3. У процесі відвідування занять викладачів відповідних дисциплін здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії повинні ознайомитися з різними способами структурування і представлення навчального матеріалу, прийомами активізації навчальної діяльності, особливостями професійної риторики, методами та формами оцінювання результатів навчальної діяльності студентів.

2.4. В умовах, коли можливості фізичного відвідування баз практик здобувачами обмежені або відсутні (участь здобувачів вищої освіти у міжнародних програмах обміну, форс-мажорні обставини (активні бойові дії, природні катаклізми, карантинні обмеження тощо)), застосовується дистанційна або комбінована (змішана) форма проведення практик, яка може включати альтернативні завдання, визначені програмою науково-педагогічної практики.

2.5. Здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії ознайомлюють з програмою, завданнями, формами і методами контролю та оцінювання результатів науково-педагогічної практики.

3. ЗМІСТ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

3.1. Науково-педагогічна практика здобувача освіти передбачає такі види діяльності:

- ознайомлення з організацією навчально-виховного процесу у вищій школі;
- вивчення досвіду викладання провідних викладачів університету під час відвідування аудиторних занять з навчальних дисциплін;
- розробка змісту навчальних занять, методична робота з дисципліни;
- самостійне проведення навчальних занять з дисципліни (лекцій, семінарів, практичних занять), самоаналіз;
- участь в оцінюванні якості різних видів робіт здобувачів вищої освіти першого та другого рівнів;
- індивідуальна робота зі здобувачами вищої освіти першого та другого рівнів, керівництво науковими студентськими дослідженнями.

4. БАЗИ ПРАКТИКИ

4.1. Науково-педагогічна практика здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії університету проводиться на базах практики, які відповідають вимогам програми.

4.2. Здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії денної форми

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Ганна ЗАДНЄПРОВСЬКА	Світлана ДОМБРОВСЬКА	22.01.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ про науково-педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (аспірантів)	СУЯ ХАІ-ВАІД- П/001:2026 Дата: 22.01.2026 Редакція 1.0 Стор. 4 Всього сторінок 11
---	--	--

навчання, як правило, проходять практику на кафедрі, за якою вони закріплені.

4.3. Здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії заочної форми навчання можуть проходити науково-педагогічну практику в інших закладах вищої освіти України III-IV рівнів акредитації відповідно до підписаної угоди.

4.4. Здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії з числа іноземних громадян та осіб без громадянства, які навчаються дистанційно, проходять науково-педагогічну практику на кафедрі, за якою вони закріплені, дистанційно. При цьому кафедра забезпечує умови для проходження аспірантом науково-педагогічної практики.

5. ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

5.1. За підсумками проходження науково-педагогічної практики здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії подають до відділу аспірантури і докторантури звіт за кожним видом робіт педагогічної практики, підписаний завідувачем кафедри, науковим керівником або лектором з дисципліни, за якою відбувалася практика у порядку, визначеному програмою науково-педагогічної практики, українською або іноземною (англійською) мовою залежно від мови навчання та звітують про результати на засіданні кафедри (додаток 1), (додаток 2).

5.2. Оцінка за педагогічну практику виставляється науковим керівником та лектором з дисципліни, за якою відбувалася практика, і затверджується завідувачем кафедри.

5.3. Здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії, які виконують навчальну, навчально-методичну роботу за трудовою угодою в межах Університету подають до відділу аспірантури і докторантури звіт про проходження науково-педагогічної практики відповідно до виконаної на кафедрі (Університету) навчальної, навчально-методичної роботи. Звіти мають бути підписані науковим керівником та завідувачем кафедри на якій виконує роботу здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії. Оцінка виставляється за результатами контролю окремих занять, які проводить аспірант, за планом завідувача кафедри.

5.4. Кількість годин на всі види робіт, які виконує аспірант у часи педагогічної практики, складає не менше 30 годин на навчальну роботу та 30 годин на навчально-методичну роботу, але не більше 200 годин за всіма видами робіт. Кількість годин на кожний вид роботи повинно відповідати Положенню «Норми часу для планування і обліку роботи науково-педагогічних працівників», яке діє в Університеті.

5.5. Якщо здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії проходять науково-педагогічну практику в інших закладах вищої освіти України III-IV рівнів акредитації, крім звітної документації вони подають на кафедру ще

Розроблено: Ганна ЗАДНЄПРОВСЬКА	Перевірено: Світлана ДОМБРОВСЬКА	Дійсне з: 22.01.2026
------------------------------------	-------------------------------------	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ про науково-педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (аспірантів)	СУЯ ХАІ-ВАІД- П/001:2026 Дата: 22.01.2026 Редакція 1.0 Стор. 5 Всього сторінок 11
---	--	--

розгорнуту характеристику від відповідального куратора з місця проходження практики.

6. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

6.1. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії має право з усіх питань, які виникають під час проходження практики, звертатись до наукового керівника, завідувача кафедри та вносити свої пропозиції з удосконалення організації практики.

6.2. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії під час проходження практики, за попередньою домовленістю, має право на відвідування занять провідних фахівців університету з метою вивчення методики викладання, ознайомлення з передовим педагогічним досвідом.

6.3. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії виконує всі види робіт, передбачені програмою науково-педагогічної практики, ретельно готується до кожного заняття.

6.4. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії підпорядковується правилам внутрішнього розпорядку Університету, розпорядженням адміністрації та керівників практики. У разі невиконання вимог, які висуваються, здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії може бути відсторонений від проходження практики.

6.5. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії, відсторонений від практики або робота якого на практиці визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав індивідуальний план і, згідно з Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів від 23 березня 2016 року, підлягає відрухуванню.

6.6. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен протягом 10 днів після закінчення практики надати звітну документацію на кафедру та скласти залік.

7. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКА (КУРАТОРА НАУКОВО- ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ)

7.1. Загальне керівництво та контроль за проходженням науково-педагогічної практики здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії покладається на завідувача кафедри, за якою закріплений здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії.

7.2. Безпосереднє керівництво та контроль за виконанням індивідуального плану проходження педагогічної практики здобувача вищої освіти ступеня

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Ганна ЗАДНЄПРОВСЬКА	Світлана ДОМБРОВСЬКА	22.01.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ про науково-педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (аспірантів)	СУЯ ХАІ-ВАІД- П/001:2026 Дата: 22.01.2026 Редакція 1.0 Стор. 6 Всього сторінок 11
---	---	---

доктора філософії здійснюється його науковим керівником (куратором практики), який:

- забезпечує чітку організацію, планування та облік результатів науково-педагогічної практики;
- погоджує індивідуальний план проходження науково-педагогічної практики;
- добирає тематику занять та навчальні групи для проведення науково-педагогічної практики;
- надає методичну допомогу в плануванні та організації навчальної взаємодії;
- контролює роботу здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії, відвідування занять та інші види його роботи зі студентами, приймає заходи щодо ліквідації недоліків в організації науково-педагогічної практики;
- погоджує звіт здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії про проходження науково-педагогічної практики;
- готує довідку про проходження практики яка є підставою для складання заліку.

8. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

8.1. Положення затверджується Вченою радою Університету та вводиться в дію наказом ректора Університету.

8.2. Контроль за виконанням Положення здійснюють посадові особи Університету в межах своїх повноважень, зазначених у посадових інструкціях.

8.3. Зміни й доповнення до Положення розглядаються й затверджуються Вченою радою Університету та вводиться в дію наказом ректора Університету.

Завідувач відділу
аспірантури і докторантури

Ганна ЗАДНЄПРОВСЬКА

ПОГОДЖЕНО:

Проректор з наукової роботи

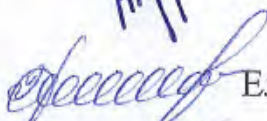
Світлана ДОМБРОВСЬКА

Проректор з науково-педагогічної роботи

Андрій ГУМЕННИЙ

Директор Центру якості освіти,
ліцензування та акредитації

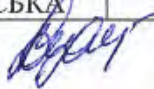
Елеонора ДАРМОФАЛ

Начальник юридичного відділу

Сергій ОРЛОВ

Розроблено: Ганна ЗАДНЄПРОВСЬКА	Перевірено: Світлана ДОМБРОВСЬКА	Дійсне з: 22.01.2026
------------------------------------	-------------------------------------	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ про науково-педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (аспірантів)	СУЯ ХАІ-ВАІД- П/001:2026 Дата: 22.01.2026 Редакція 1.0 Стор. 7 Всього сторінок 11
---	---	---

Додаток 1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний аерокосмічний університет

«Харківський авіаційний інститут»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри (назва)

П.І.Б.

ПОГОДЖЕНО

Науковий керівник (куратор практики)

П.І.Б.

Індивідуальний план проходження науково-педагогічної практики

аспіранта кафедри

денної/заочної форми навчання

(прізвище, ім'я, по батькові)

Період проходження: день/місяць - день/місяць рік

Загальний обсяг: 90 годин (3 кредити ЄКТС)

№	Зміст роботи	Строк виконання
1	Складання індивідуального плану практики	
2	Знайомство з організацією навчально-виховного процесу кафедри	
3	Відвідування аудиторних занять викладачів кафедри	
4	Участь в оцінюванні якості різних видів робіт здобувачів вищої освіти	
5	Індивідуальна робота зі здобувачами вищої освіти	
6	Розробка змісту навчальних занять та методична підготовка	
7	Самостійне проведення навчальних занять	
8	Підготовка звіту про науково-педагогічну практику	

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Ганна ЗАДНЄПРОВСЬКА	Світлана ДОМБРОВСЬКА	22.01.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ про науково-педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (аспірантів)	СУЯ ХАІ-ВАІД- П/001:2026 Дата: 22.01.2026 Редакція 1.0 Стор. 8 Всього сторінок 11
---	---	---

Додаток 2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний аерокосмічний університет

«Харківський авіаційний інститут»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри (назва)

П.І.Б.

ПОГОДЖЕНО

Науковий керівник (куратор практики)

П.І.Б.

ЗВІТ

про проходження науково-педагогічної практики (навчальна робота)

20 /20 навчальний рік

Аспірант

Керівник

Спеціальність

Факультет

Кафедра

Стислий опис змісту науково-педагогічної практики

1. Знайомство з організацією навчально-виховного процесу у вищій школі.
2. Вивчення досвіду викладання провідних викладачів Університету під час відвідування аудиторних занять з навчальних дисциплін (за попередньою згодою).
3. Розробка змісту навчальних занять, методична робота з дисципліни.
4. Самостійне проведення навчальних занять з дисципліни (семінарів, практичних занять).

№ з/п	Дата проведення	Час проведення	Кількість годин	Вид роботи	Група	Кількість студентів
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
Загальна кількість годин						

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Ганна ЗАДНЄПРОВСЬКА	Світлана ДОМБРОВСЬКА	22.01.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ про науково-педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (аспірантів)	СУЯ ХАІ-ВАІД- П/001:2026 Дата: 22.01.2026 Редакція 1.0 Стор. 9 Всього сторінок 11
---	--	--

Основні підсумки практики (форма контролю, оцінка за шкалою ЗВО)
Висновок:

Зав. кафедри (ПБ)

підпис

Керівник (ПБ)

підпис

Аспірант (ПБ)

підпис

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Ганна ЗАДНЄПРОВСЬКА	Світлана ДОМБРОВСЬКА	22.01.2026

